

Norges vassdrags- og energidirektorat

nve@nve.no

(kopi til saksbehandler Håkon Berg Sundet)

Bergen, 6. oktober 2023

Dette innspillet sendes på vegne av Bergen og Hordaland Turlag (DNT), BirdLife Norge avd. Hordaland, Naturvernforbundet Hordaland, og Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland.

Innspill etter NVE-befaring i Mauranger

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Hordaland ønsker å komme med noen presiseringer og tilleggsopplysninger etter å ha deltatt på befaring i regi av NVE og Statkraft den 19.–20. september, vedrørende revisjon av konsesjonsvilkår for Maurangervassdragene og vedrørende søknad om utbygging av Mauranger 2. FNF Hordaland har for øvrig tidligere levert uttalelser i de to respektive høringssakene^{1, 2}. Bergen og Hordaland Turlag, som er med i FNF Hordaland, har i tillegg levet egne høringssuttalelser i begge høringssakene.

Vilkårsrevisjon

1. Minstevannføring

Minstevannføring i de regulerte vassdragene er naturlig nok et sentralt punkt i forbindelse med revisjonen av konsesjonsvilkårene for Maurangervassdragene. Vårt inntrykk fra Statkraft under befaring, var at de la til grunn at det pr. nå ikke finnes et godt nok kunnskapsgrunnlag til å kunne fastsette minstevannføringer.

Vi stiller oss kritiske til denne påstanden, og mener at det er regulanten sitt ansvar å sørge for at et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag er på plass i forbindelse med selve

¹ https://fnf-nett.no/hordaland/wp-content/uploads/sites/19/2023/07/Vilkarsrevisjon-Mauranger_uttalelse-fra-FNF-Hordaland_150723.pdf

² https://fnf-nett.no/hordaland/wp-content/uploads/sites/19/2023/03/Mauranger-2_Horingsuttalelse-fra-FNF-Hordaland.pdf

revisjonsdokumentet – ikke minst når det gjelder minstevannføring. Ut fra et føre-var-hensyn mener vi at NVE må innstille på en minstevannføring som ut fra gjeldende kunnskap særlig om anadrom fisk, sørger for gode gyte- og oppvekstsvilkår for laks og sjøørret i Austrepollaelva og Øyreselva. Vi mener for øvrig at det er helt åpenbart at disse to vassdragene er så hardt regulert at det her må stilles krav om minstevannføring.

Vi mener også at det må være en selvfølge at det etableres minstevannføring i Storelva i Herand, Bondhuselva og Jondalselva/Krossdalselva/Brattabøelva/Skarvabotn.

Vi tar også med at minstevannføring selvsagt vil ha positive følger for annet liv i vassdragene enn anadrom fisk, og også for friluftslivs- og landskapsverdier. Vi minner samtidig om at kravene til miljømål for *sterkt modifiserte vannforekomster* – jf. bl.a. vannforskriften § 5 – angir en rekke økologiske/biologiske og kjemiske krav.

Hvis NVE likevel skulle konkludere med at det trengs mer kunnskap før minstevannføring kan fastsettes, mener vi at det da må stilles krav om at et slikt kunnskapsgrunnlag må leveres innen en gitt frist, og at nytt kunnskapsgrunnlag sendes ut på egen høring, slik at øvrige interessenter da vil ha mulighet til å kommentere på det nye kunnskapsgrunnlaget.

Vi ønsker også å kommentere litt på et tilstøtende sakskompleks som ble diskutert litt i forbindelse med minstevannføring; nemlig lav voksenoverlevelse av anadrom fisk fra Austrepollaelva og Øyreselva – der akvakultur, gjennom et massivt lusepress, er mistenkt å være en sterk bidragsyter til høy voksendødelighet og dermed lav returrate til vassdragene.

I denne sammenheng mener vi det er viktig å få med at tilstedeværelse av én trussel mot de anadrome fiskestammene, ikke bør være «formildende» for andre trusler mot de samme fiskestammene. Tvert imot; tatt i betraktning høy voksendødelighet bør egentlig antall utvandrende laks og sjøørret fra de aktuelle vassdragene, økes mest mulig, for i betydelig større grad enn i dag å skape et grunnlag for livskraftige stammer av laks og sjøørret i de aktuelle vassdragene. *Den samlede effekten* av menneskelig påvirkning på de aktuelle fiskestammene må vurderes, og må etter vår vurdering være en del av vurderingene knyttet til minstevannføring.

Et annet poeng er at forhåpentligvis vil det skje store endringer i akvakulturnæringen de kommende tiårene, der man må kunne forvente et stadig redusert lusepress på villfisk, som en følge av ny teknologi på mange ulike felt (f.eks. lukkede, semi-lukkede oppdrettsanlegg, mer treffsikker avlusingsteknologi osv.).

2. Friluftslivstiltak

Det viktig at NVE i forbindelse med sinn innstilling til vilkårsrevisjon tydeliggjør hvilke friluftslivstiltak Statkraft skal pålegges – slik at det blir lett å følge opp dette i etterkant. Her er det viktig med tydelighet og forutsigbarhet for alle parter. Det er også viktig at alle tiltak blir gjennomført i nær dialog med Kvinnherad Turlag.

Mauranger 2

1. Manglende kunnskapsgrunnlag i forbindelse med nye bekkeinntak

Vi mener at det er relevant igjen å minne om at kunnskapsgrunnlaget knyttet til de fire omsøkte bekkeinntakene fremstår som svært mangelfullt, og at man i realiteten ikke vet noe som helst om forekomsten eksempelvis av fuktkrevende moser og snøleiesamfunn i disse områdene.

Med tanke på bekkeinntakenes høyde over havet, har vi all grunn til å tro at bekkeinntak her vil påvirke rødlistede arter av moser og rødlistede snøleiesamfunn – jamfør vår referanse til FNF Hordaland sitt kartleggingsprosjekt i Stølsheimen³. Vi tar med at rødlista av 2021 gjør at det nå er særlig viktig å se nærmere på denne type natur, herunder vurdere konsekvensene for arter og naturtyper som her er aktuelle.

Vi mener også at det er et poeng å fremheve at så mye av den aktuelle naturen i området er påvirket av vannkraftutbygging. Så det må være et poeng at det da skal mye til for å kunne forsvare utbygging av det som er igjen av intakt natur i området.

2. Vurdering av nye bekkeinntak: Friluftsliv og landskap

Under befaringen kom det enda mer tydelig frem at det er den enorme økningen i produksjon av effekt som er hovedformålet med Mauranger 2. Med bakgrunn i dette mener vi at prosjektet oppnår sitt mål, også selv om mengden produsert strøm (GWh) blir noe redusert ved at de fire bekkeinntakene Floetjørnene (Bakdalsbekken), Bukkaspelsvatnet, bekk i Botnane sør og bekk ved Blådalen inntakshus tas ut av prosjektet. Vi ber om at NVE vurderer å ta ut disse fire bekkeinntakene fra prosjektet.

De tre førstnevnte bekkeinntakene ligger i viktige turruter ved Folgefonna. Floetjørnene og Bukkaspelsvatnet passerer på turen Markjelke–Hundsøyri (Søndre Folgefonna/Holmaskjer/Fonnabu). Denne turen er brukt av mange, faktisk av langt flere enn turen *Folgefonna på langs*, som er en tur for de mer erfarne. Vinter-/vårruta av Markjelke–Hundsøyri går over Bukkaspelsvatna og Floetjørnene.

Når det gjelder Bekkeinntaket i Botnane sør, vil dette ligge midt i returen fra klatring og breføring opp Botnabreen.

Alle de tre bekkeinntakene ved henholdsvis Floetjørnene, Bukkaspelsvatnet og Botnane sør, vil innebære inngrep i natur, som i dag ligger høyt over de allerede tungt utbygde delene. De aktuelle områdene er i dag en naturlig forlengelse av selve brelandskapet, og en del av sammenhengende, inngrepsfrie områder.

For bekkeinntaket ved Blådalen pumpehus er utfordringen vannmengden som allerede er fratatt dette området. Elven fra Blådalen er i dag borte, og bortfall av den aktuelle bekken

³ <https://fnf-nett.no/hordaland/fagrapporter-fra-naturkartlegging-i-stolsheimen-og-matrefjella/>

fra Midtre Folgefonna vil gjøre landskapet ved Midtre Kvitnadalsvatn, og opplevelsen av dette, fattigere.

Vi mener at NVE grundig bør vurdere både eksisterende og planlagte inngrep ved Midtre Kvitnadalsvatn. I dag er dette begrensede området – sammen med tappingen av Blådalsvatn – en slags utbygget «øy» midt inne i det store inngrepsfrie området.

3. Sikker is på Midtra Kvitnadalsvatnet og Bukkaspelsvatnet

Vi vil også minne om kravet som har blitt fremsatt om sikker is på Midtra Kvitnadalsvatnet og Bukkaspelsvatnet. I denne sammenheng vil vi presisere at vårskiturene typisk blir gjennomførte fra medio mars til medio juni, og at det i denne perioden må være sikker is på disse vannene. I tillegg ønsker me at Statkraft pålegges å undersøke isen på de store regulerte magasinene i konsesjonsområdet, og at det blir informert om tilstanden i forbindelse med vinterferie, påskeferie og helger frå og med påske og frem til juni.

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Gunvar Mikkelsen

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjasjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftsansjessene. Per i dag er det elleve organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, BirdLife Norge avd. Hordaland, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krins av Norges Speiderforbund. Sammen representerer organisasjonene rundt 40 000 medlemmer.

Det livgivende vannet. Illustrasjonsbilde fra Bondhuselva. Foto: Gunvar Mikkelsen.

